

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА

Здійснення та вдосконалення управління організацією викликають необхідність визначення результативності даної діяльності. У зв'язку з цим законно постає питання, що таке ефективність менеджменту або управління, які види і принципи ефективності.

Яку б діяльність не здійснювала людина, вона завжди прагне виконувати її раціонально і ефективно. Раціоналізм передбачає пошук найбільш зручних і продуктивних методів виконання роботи, ефективність - найкращий результат, який можна порівняти з витратами зусиль або ресурсів на досягнення цього результату. У даному випадку закономірне запитання, наскільки ваша організація економічна (ціна яку довелося заплатити за отриманий результат) або вигідна, одним словом у скільки разів результат більше витрат?

Однак часто головним буває не те, у скільки разів результат більше витрат, а чи є він більш цінним. Так як на сьогоднішній день в умовах ринкової економіки на чільне місце встають питання конкурентоспроможності, то ви як керівник повинні піклуватися про продуктивність, зростання ролі управління та суспільної значущості. У зв'язку з цим, вам потрібно навчитися оцінювати рівень управління, можливості організації і перед вами завжди буде стояти завдання вибору найбільш вигідного варіанту управління.

Співвідношення результатів і витрат це і є зміст ефективності як управлінської категорії. У загальному вигляді ефективність управлінської діяльності (E) висловлюють наступною формулою:

$$E = \frac{P}{Z}, \quad (1)$$

де P - результат функціонування системи управління (результуюча складова); Z - витрати на управлінську діяльність або обсяг використаних ресурсів (витратна складова).

Під ефективністю менеджменту будемо розуміти, складну багатогранну категорію, яка відображає характерні особливості економічних, соціальних, організаційних та інших явищ.

Ефективність управління, як соціально-економічна категорія, - це результативність даної діяльності, ступінь раціонального використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів. Функціональна роль ефективності управління - відображати рівень і динаміку його розвитку, якісну і кількісну сторони даного процесу.

Ефективність можна розрізнити як потенційну і реальну. Потенційна ефективність оцінюється попередньо, реальна визначається отриманими на практиці результатами.

Ефективність управління буває тактичної і стратегічної. Тактична ефективність відображає отримання ефекту в найближчому часі, стратегічна у майбутньому.

У досягненні високої ефективності менеджменту велику роль відіграють характеристики системи, механізму та процесу (технології) менеджменту. Однак, ефективність менеджменту завжди мінлива і визначається не тільки внутрішніми факторами, але і зовнішніми - Станом економіки, конкуренцією, соціально політичної обстановки та ін При цьому зовнішня і внутрішня ефективність менеджменту мають бути збалансовані.

Сучасна наука виділяє три групи основних принципів, що визначають ефективність менеджменту. Принципи пріоритетів у менеджменті. Головними з них є:

- пріоритети людського фактору - вмотивована діяльність, професіоналізм;
- принципи критичних чинників;
- облік чинника часу, розвиток інформаційних технологій, корпоративність, як форма ефективної співпраці та партнерства;
- основні принципи орієнтування - управлінська діяльність включає в себе розробку мети, місії та стратегії менеджменту, забезпечення якості, створення умов творчості (система «думай сам») і ін.

У чому ж полягає проблематика оцінки ефективності менеджменту? У першу чергу це пов'язано з тим, що результат може бути як прямим (безпосереднім), так і непрямим (віддаленим). По-друге, результат може принести соціально-економічний, соціально-психологічний і соціально-організаційний ефект. По-третє, ми можемо отримати виключно економічний, виробничий ефект. Соціальний і економічний ефект знаходяться в постійному протиріччі. Зростання соціального ефекту може викликати зниження економічного ефекту і навпаки.

Ефективне управління відповідає меті і стратегії організації. Ефективна управлінська діяльність повинна бути своєчасною, що вимагає вибору найбільш вдалого моменту для її початку, оптимальної послідовності окремих етапів, виключення невиправданих перерв і втрат часу. Важливість врахування цих обставин в умовах постійного ускладнення господарських процесів важко переоцінити.

Найважливішими умовами ефективності управління сьогодні є використання новітніх інформаційних і управлінських технологій, максимальна автоматизація та комп'ютеризація ділових процесів. Вони дозволяють звільнити людину не тільки від важкої роботи, але і від виконання рутинних операцій, що сковували його творчі можливості.

Значне зростання ефективності управлінської діяльності досягається в тому випадку, коли члени організації ототожнюють її цілі з власними, активно беруть участь в управлінні, а це можливо лише на вищому щаблі зрілості як кожного окремо, так і колективу в цілому.

Ефективне управління вимагає також формування надійних комунікацій, дозволяють своєчасно забезпечувати всіх учасників управлінського процесу необхідною інформацією, підтримувати належний рівень обміну нею, сприятливий морально-психологічний клімат.

Для оцінки ефективності управління важливе значення має визначення відповідності системи управління та її організаційної структури об'єкту управління. Це знаходить вираз у збалансованості складу функцій і цілей управління, відповідно чисельності складу працівників обсягу та складності робіт, повноті забезпечення необхідною інформацією, забезпеченості процесів управління технологічними засобами з урахуванням їх номенклатури.

Отже, ефективність управління, як соціально-економічна категорія, - це результативність даної діяльності, ступінь оптимальності використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів. Ефективність управління формується під впливом низки чинників, які можна класифікувати за такими ознаками: тривалість впливу; характер впливу, ступінь формалізації; залежність від масштабу впливу; зміст; форма впливу.

Економічну ефективність управління можна визначити з використанням основних показників: економічна ефективність використання матеріальних ресурсів, виробничих фондів, капітальних вкладень, діяльності персоналу, а так само узагальнюючого та динамічного показників оцінки ефективності.

Основними заходами підвищення економічної ефективності управління є: технічні, організаційні та соціально-економічні. Оцінка соціальної ефективності відображає соціальний результат управлінської діяльності і характеризує ступінь використання потенційних можливостей колективу для здійснення місії організації.

Отже, оцінити внесок менеджера в діяльність організації можна за допомогою показників: управлінська додана вартість; додана бізнесом вартість і рентабельність. Показники оцінки персоналу дозволяють створити систему мотивації працівників управління, поставити оплату їх праці у певну залежність від ефективності управління. Впровадження інформаційних технологій сприяє вдосконаленню управління організацією і вимагає певних капіталовкладень та інвестицій.